

Izjava hrvatskih krovnih liječničkih organizacija u vezi dijela sadržaja Prijedloga Rezolucije o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena (2020/2215(INI))

Hrvatske krovne liječničke organizacije, HLK, HLZ i HLS izražavaju zabrinutost u vezi s dijelom sadržaja u kojem se govori o prizivu savjesti u medicini u Prijedlogu Rezolucije o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena (2020/2215(INI)) koji je sadržan u Izvješću o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena (2020/2215(INI)) europarlamentarca Predraga Freda Matića, izvjestitelja Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost EP-a (FEMM).

Protivimo se pokušaju ukidanja priziva savjesti, njegovom reinterpetiranju ili čak kriminalizaciji, kako je to sadržano pod točkama 37. i 38. Prijedloga Rezolucije u kojima se *navodi da se žali (Europski parlament izražava žaljenje op.a.) što ponekad uobičajena praksa u državama članicama dopušta liječnicima, a ponekad i cijelim zdravstvenim ustanovama, da odbiju pružati zdravstvene usluge na temelju takozvanog prigovora savjesti, što dovodi do uskraćivanja skrbi u vezi s pobačajem na temelju vjere ili savjesti te ugrožava život i prava žena; primjećuje da se prigovor savjesti često primjenjuje u situacijama u kojima bi bilo kakva odgoda mogla ugroziti život ili zdravlje pacijenta, kao i da se uviđa da prigovor savjesti otežava i pristup zdravstvenim pregledima tijekom trudnoće, što nije samo povreda prava žena na informacije o stanju fetusa, nego u mnogim slučajevima i sprečava uspješno liječenje djeteta tijekom trudnoće ili neposredno po rođenju; poziva države članice da provedu učinkovite regulatorne mjere i mjere provedbe kojima se osigurava da prigovor „savjesti“ ne ugrožava pravodoban pristup žena skrbi povezanoj sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem.*

Priziv savjesti je institut koji je zajamčen mnogim iznadnacionalnim, međunarodnim pravnim izvorima kao što su Opća deklaracija o ljudskim pravima, Europska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Povelja o temeljnim pravima EU. Parlamentarna skupština Vijeća Europe utvrdila je pravo na priziv savjesti u medicini Rezolucijom 1763 iz 2010. godine.

Također podsjećamo da je pravo na priziv savjesti jedno od radnih prava liječnika regulirano i pozitivnim popisima Republike Hrvatske, od Ustava preko Zakona o liječništvu pa do Kodeksa medicinske etike i deontologije.

Podsjećamo da je institut priziva savjesti upravo stečevina Europske unije budući da Povelja EU o temeljnim pravima, koja je pravno obvezujuća za sve članice EU-a, u članku 10. stavku 1. navodi: „Svatko ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi.“ Nadalje, u stavku 2. kaže: „Priznaje se pravo na prigovor savjesti, u skladu s nacionalnim zakonima koji uređuju ostvarivanje tog prava“

Priziv savjesti je i etički pojam, i kao takav u Hrvatskoj reguliran Kodeksom medicinske etike i deontologije Hrvatske liječničke komore u članku 2., točki 15.: „Liječnik ima pravo na priziv savjesti ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrožava život pacijenta. O svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti nadređene i pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke.“

Naglašavamo da su argumentacije Prijedloga Rezolucije neprimjerene te da u Republici Hrvatskoj institutom priziva savjesti nije uskraćena zdravstvena skrb ženama u vezi sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem na način da je ugrožen njihov život, a kako se to navodi u ovim Prijedlogu Rezolucije.

Zagreb, 23. lipnja 2021.

S poštovanjem,

HRVATSKA LIJEČNIČKA KOMORA

Predsjednik

dr. sc. Krešimir Luetić, dr. med.

HRVATSKI LIJEČNIČKI ZBOR

Predsjednik

prof. dr. sc. Željko Krznarić, dr. med.

HRVATSKI LIJEČNIČKI SINDIKAT

Predsjednica

mr.sc. Renata Čulinović Čaić, dr.med.